

TURUN VESILIIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2016

TURUN VESILIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖS 2016

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS

1. Liikelaitosjohtajan katsaus
2. Hallinto
3. Tulos
4. Henkilöstö
5. Arvio merkittävimmistä riskeistä
6. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä
7. Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1. Johtokunnan asettamien tavoitteiden toteutuminen
  - 1.1. Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu
  - 1.2. Rahoitusosan toteutumisvertailu
  - 1.3. Investointiosan toteutumisvertailu
2. Kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutuminen
  - 2.1. Toiminnan ja talouden tunnusluvut
  - 2.2. Investointiosan toteutumisvertailu

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

1. Tuloslaskelma 1.1.–31.12.2016
2. Rahoituslaskelma 1.1.–31.12.2016
3. Tase 31.12.2016
4. Eriytetty tuloslaskelma vedestä, jätevedestä ja hulevedestä 1.1. - 31.12.2016

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT (Erillinen kansio)

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Toimintakertomus 2016

TOIMINTAKERTOMUS 2016

1. Liikelaitosjohtajan katsaus

Vesiliikelaitos on toiminut vuoden 2009 alusta kuntalain mukaisena kunnallisen liikelaitoksena. Liikelaitoksella on seitsenjäseninen johtokunta, joka ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa ja vastaa sen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Kaupunginvaltuusto päätti 20.6.2016 Turun Vesihuolto Oy:n muodostamisesta. Liiketoimintakauppaa valmisteltiin koko syksyn ja kaupunginhallitus päätti 5.12.2016 Turun Vesiliikelaitoksen liiketoiminnan liikkeen luovutuksesta Turun Vesihuolto Oy:lle. Luovutushetki oli 1.1.2017. Liikkeenluovutuksessa yhtiölle siirtyi Turun Vesiliikelaitoksen liiketoiminta sekä vakituinen ja määräaikainen henkilöstö, yhteensä 70 henkilöä.

Vesiliikelaitoksen toiminnan painopisteet on asetettu siten, että ne tukevat valtuuston vahvistamia kaupungin strategisia tavoitteita. Valtuustoon nähdessä sitovat tavoitteet liittyvät talouteen sekä verkoston laajentamiseen uusille asutusalueille. Tavoitteet toteutuivat vähintään suunnitelmien mukaisesti lukuun ottamatta muutamaa strategisen maankäytön hanketta, jotka viivästyivät tai siirtyivät Vesiliikelaitoksesta riippumattomista syistä. Tavoitteenmukaista investointivaraa ei tämän vuoksi täysimääräisesti käytetty. Vesi- ja viemärijohtoverkostoa rakennettiin uusille kaava-alueille. Vesiliikelaitoksen kannalta merkittävimpiä rakennuskohteita olivat Syvälahti, Munttismäki ja VR:n konepaja sekä saneerauskohteista Jäkärän siirtolinjat. Erillisviemäröintiä kehitettiin erityisesti Nummenmäen, Kupittaan sekä Raunistula/Kastu alueilla.

Liikevaihto toteutui budjetoitua paremmin, vaikka päätuotteiden myynti oli ennakoitua vähäisempää. Vuoden alusta korotettu talousveden käyttömaksu kompensoi jossain määrin vähentyneitä myyntiä. Liittymismaksuja kertyi puolestaan selvästi budjetoitua enemmän. Jo alkuvuodesta oli tiedossa, että Turun seudun puhdistamo Oy:n vuoden 2015 laskutuksen hyvitys tulee olemaan suurempi kuin mitä edelliskauden tilinpäätöksessä oli siirtosaamisena arvioitu. Tämän lisäksi Turun Seudun Vesi Oy:n ja Turun seudun puhdistamo Oy:n vuoden 2016 laskutushyvitykset muodostivat suurimman osan kustannussäästöistä.

Kaupunginhallitukseen nähdessä sitovana mittarina oli sekaviemäriin pituuden väheneminen, mikä on myös asetettu Itämerihaasteessa kaupungin tavoitteeksi. Toimenpiteillä pyritään parantamaan erityisesti Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon toimintaedellytyksiä ja vähentämään tulvatilanteissa vesistöön ohitetun laimean jäteveden määrää. Tavoite toteutui ja sekaviemäriin pituus oli vuoden lopussa 49,4 km, mikä vastaa n. 8,2 % jätevesiviemäriverkoston kokonaispituudesta. Sekaviemäriin pituus on lyhentynyt tarkastelun lähtötasovuodesta 2012 yhteensä 5,4 km eli hieman yli kilometrin vuodessa.

Vesiliikelaitoksen toimintaa seurattiin myös toiminnallisten tunnuslukujen kautta, joista osa on johtokuntaan nähdessä sitovia ja samalla myös tilinpää-

töksen yhteydessä kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle tiedoksi annettavia toimintaa kuvaavia lukuja.

Veden vertailuhintaa ei ole jatkuvana mittarina seurattu, mutta asiaa on käsitelty omana pykälänä, kun valtakunnalliset vertailuhintatilastot ovat valmistuneet. Turun Vesiliikelaitoksen käyttömaksut olivat edelleen seutukunnan halvimmat ja myös vertailuhinnat, joissa esimerkki kiinteistöjen vesikustannuksissa on otettu huomioon myös kiinteät hinnat, ovat kilpailukykyiset. Valtakunnallisesti taksoissa oli tapahtunut alenemista, joka johtunee vesihuoltolain velvoitteesta erottaa hulevesimaksut vesihuollon maksuista. On kuitenkin mahdotonta arvioida, kuinka kattavasti hulevesien maksut ovat sisällyneet muiden laitosten vesihuoltomaksuihin ja kuinka kattavasti erotteluvelvoitetta toteutettu. Vertailuhinnassa Turun ero muihin suuriin kaupunkeihin kasvoi. Syynä oli vuoden alussa toteutettu talousveden käyttömaksun korotus, jonka vaikutus vertailuhintaan oli suurempi kuin hulevesiosuuden vähentäminen liittymismaksuista.

Eräänä verkostojen saneerukseen liittyvänä mittarina on seurattua uusiutumiskäytäntöä, joka ei kerro verkoston kunnosta tai saneeraustarpeesta. Se on informatiivinen mittari, joka kertoo, kuinka monta vuotta kuluu ennen kuin koko johtopituus on saneerattu, jos metrimääräisesti saneerataan saman verran. Uusiutumisaikojen osalta tavoite saavutettiin erinomaisesti. Verkostoja saneerattiin metrimääräisesti vesijohdon osalta enemmän kuin kertaakaan 30 vuoden tarkastelujaksolla. Viemäriverkoston osalta on samalla tarkastelujaksolla ainoastaan kahtena vuotena saneerattu pidempi määrä. Voi hyvin todeta, että panostus verkostojen saneerukseen oli kokonaisuutena ennätysellinen. Verkon kuntoa kuvaavat mittarit toteutuivat vesijohdon osalta hyvin, vaikka kohosivatkin hieman viime vuodesta. Tämä osaltaan kertoo sen, että toimenpiteet ovat olleet oikein kohdennettuja. Viemäriverkon osalta tunnusluvut toteutuivat erinomaisesti. Saneeraustoimenpiteiden lisäksi vähäsatteinen vuosi vaikutti suotuisasti erityisesti ohitusten vähyyteen ja huleveden määrään viemäriverkostossa.

Kaupunginvaltuusto päätti toukokuussa, että kokonaisvastuu hulevesistä, mukaan lukien hulevesiviemärit siirtyy vesihuoltolaitokselta kaupungille vuoden 2017 vaihteessa. Päätöksen mukaisesti kaupungissa otetaan samasta ajankohdasta käyttöön julkisoikeudellinen hulevesimaksu ja vesihuollon jätevesimaksuja, jotka sisälsivät myös hulevesiviemäroinnin ylläpitokulut, alennetaan vastaavasti. Julkisoikeudellisen hulevesimaksun suuruudesta ei toistaiseksi ole päätöstä, mutta Vesiliikelaitoksen johtokunta päätti 15.12.2016 alentaa jätevesimaksua ja muuttaa liittymismaksua niin, että siinä ei enää ole huleveden osuutta. Tilinpäätöksessä on erikseen esitetty huleveden eriytetty tase, tulos- ja rahoituslaskelma vesihuoltolain vaatimusten mukaisesti.

2. Hallinto

Turun vesilaitoksen käytännön toimintaa ohjaa johtokunnan 12.11.2015 § 11 hyväksymät hyvän hallinnon periaatteet, jossa määritellään tarkemmin liikelaitoksen asema, tehtävät, liikelaitosjohtajan tehtävät sekä laitoksen organisaatio. Hyvän hallinnon periaatteita päätettiin muuttaa 17.11.2016 § 97 mm. siten, että asiakaspalveluyksikkö perustettiin ja matriisitoiminnot määritettiin. Uudet hyvän hallinnon periaatteet astuivat voimaan 31.12.2016.

Johtokunta on hyväksynyt 17.12.2009 vesilaitoksen toimintaa ohjaavan toimintapolitiikan. Toimintapolitiikka määrittää myös ympäristöjohtamisen periaatteet. Toimintapolitiikan käytännöt on kirjattu vesilaitoksen toimintajärjestelmään, joka perustuu laatujärjestelmästandardiin SFS-EN ISO 9001 (vahvistettu 2001) ja ympäristöjärjestelmästandardiin SFS-EN ISO 14001 (vahvistettu 2004).

Vesilaitosta johtaa liikelaitosjohtaja ja hänen tukenaan toimii johtoryhmä. Johtoryhmässä ovat johtajan lisäksi tulosityksiköiden päälliköt, controller, laadusta, kehittämisestä ja viestinnästä vastaavat sekä kaksi henkilöstön edustajaa. Vesilaitoksen yhteiskuntavastuutoiminta on kiinteä osa normaalia toimintaa eikä sitä varten ole erityistä johtamisorganisaatiota.

Vesilaitoksen toiminta jakautui toimintavuoden aikana kahteen tulosityksiköön – hallinto ja verkostot. Tulosityksiköiden tehtävänä on huolehtia yksikön toimialaan kuuluvien tehtävien hoitamisesta yksikön tavoitteiden ja määrärahojen puitteissa. Yksiköiden päälliköt vastaavat yksikön tuloksesta sekä toiminnan kehittämisestä ja koordinoinnista.

Vesiliikelaitoksen johtokunta 2016:

Jäsenet:

Mansikka-Aho Hanna
 Hovirinta Mirja
 Lundahn Kjell (pj)
 Raunio Tanja
 Saarela Pekka
 Laaksonen Seppo
 Weber Konsta (varapj)

Varajäsenet (henk.koht.)

Hannula Annemari
 Merinen Susanna
 Lindgren Matti
 Roine Erja-Maija
 Tuomi Marcus
 Mäenpää Olavi
 Tuomola Arto

Kaupunginhallituksen edustajana kokouksissa on Raija Eeva. Johtokunnan sihteerinä on toiminut vesilaitoksen hallintopäällikkö Juha Heininen.

3. Tulos

Tulosta on käsitelty tässä kokonaisuutena, joka kattaa vesihuoltolain mukaisen toiminnan lisäksi myös hulevedenviemäröinnin. Toiminnat on eritelty vesihuoltolain mukaisesti ja huleveden viemäröinnille sekä vesihuoltopalveluille on esitetty erilliset taseet sekä tulos- ja rahoituslaskelmat.

Liikevaihto oli n. 42,9 milj. euroa ja kasvoi 6 % vuodesta 2015. Liikevaihto oli tavoitetta parempi, vaikka päätuotteiden myynti jäi suunniteltua heikommaksi. Kaikkien muiden tuotteiden osalta myynti puolestaan toteutui suunniteltua paremmin. Liikelyijäämäksi muodostui 7,4 milj. euroa, joka on 17 % liikevaihdosta. Peruspääoman korkoa tuloutettiin talousarvion mukaisesti 4,05 milj. euroa. Tilikauden tulos muodostui 3.348.177 euroa ylijäämäiseksi.

Investointeihin käytettiin 12,0 milj. euroa ja investointitasoksi muodostui 28 % liikevaihdosta. Uudisinvestointien osuus oli 3,2 milj. euroa. Uudisinvestointien rahoitukseen saatiin liittymismaksuja 3,1 milj. euroa eli n. 95 % investointikustannuksista. Uudisinvestointien osalta kulut ja tulot eivät yleensä kohdennu samalle tilivuodelle. Investointeja ei pystytty tekemään täysin

suunnitellusti, koska hankkeet jatkuivat viivästyksistä johtuen vuoden vaihteen yli tai siirtyivät asiakkaan pyynnöstä myöhemmin toteutettavaksi. Valtuusto hyväksyi budjettikäsittelyn yhteydessä 5,2 milj. euron alijäämän investointien rahoittamisen. Budjetoitua paremman tuloksen ja hieman alhaisempaan toteutuneeseen investointitasoon vuoksi rahoitusali jäämä muodostui 4,1 milj. euroa alhaisemmaksi ollen 1,1 milj. euroa.

Johtokunta seurattavana oli kuukausittain ja neljännesvuosittain toimintaa kuvaavia mittareita. Mittarit toteutuivat pääsääntöisesti tavoitteiden mukaisesti tai jopa erinomaisesti. Laskuttamattoman talousveden määrässä ei kuitenkaan aivan saavutettu erittäin haasteelliseksi asetettua tavoitetta. Vedden laatuindeksi, joka on useampana vuotena ollut 100 %, jäi nyt 99,3 %. Syynä oli yhdessä Paattisten alueen vesinäytteessä ollut laatusuosituksen ylittävä mangaanipitoisuus.

Edellisvuosien tapaan Turun Seudun Vesi Oy:n ja Turun seudun puhdistamo Oy:n tasa-laskutus on arvioitu aikaisempiin vuosiin suhteutettuna ja varovaisuusperiaatteella siirtosaamiskirjauksena. Tilinpäätöksessä on otettu huomioon yhtiöiltä tammikuussa saatu ennakkotieto, joka voi muuttua, kun yhtiöiden tilinpäätökset valmistuvat.

4. Henkilöstö

Vesilaitoksen henkilöstön määrä 31.12.2016 oli 73, joista 71 oli vakituista ja loput määräaikaista. Vakituisiin työsuhteisiin rekrytoitiin vuoden kuluessa viisi uutta henkilöä. Tästä huolimatta henkilöstömäärä oli suunniteltua alhaisempi.

Palkkamenot ilman sivukuluja olivat 3,1 milj. € ja sivukuluineen 4,7 milj. €. Henkilöstömenot olivat 1 % budjetoitua korkeammat.

Henkilöstöohjelman mukaisista tavoitteista seurattiin työvoiman tunnuslukuja. Tavoitteet saavutettiin hyvin. Henkilötyövuosien määrä oli vuoden lopussa 70,5.

5. Arvio merkittävimmistä riskeistä

Vesiliikelaitoksen merkittävimmät riskit on kartoitettu kaupungin riskienhallinnan ohjeistuksen mukaan. Talousarviossa on vuosittain varauduttu tyypillisiin toiminnan riskeihin. Tilikauden aikana ei ole raportoitu sellaisia riskejä, joista aiheutuisi arvaamattomia menetyksiä tai vahinkoa liikelaitoksen toiminnalle.

Vesihuollon riskienhallinnan työkaluilla WSP ja SSP (Water ja Sanitation Safety Plan) arvioitiin kattavasti vesihuollon riskejä sekä määritettiin niille hallintakeinoja. Työ jatkuu vuonna 2017. Vuoden aikana osana yhtiöittämisprosessia käytiin kattavasti läpi Vesiliikelaitoksen sopimuksia.

Merkittäväksi liiketoiminnan riskiksi on jo aiemmin todettu rakentamisen tyrehtyminen ja sitä kautta liittymismaksutulosten alentuminen ja jo tehtyjen investointien vajaa käyttö.

6. Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Liikelaitoksella ei ole tiedossa lakien ja säännösten tai hyvän hallinto- ja johtamistavan vastaisia toimia, joista seuraisi merkittävä korvaus, kanne, muu vaatimus tai oikeusseuraamus.

Sisäisen valvonnan ohje kattaa myös riskienhallinnan. Liikelaitosjohtaja vastaa laitoksen riskienhallintatyöstä, riskien kartoituksesta, riskienhallinnan suunnittelusta, toteutuksesta ja raportoinnista. Tulosityksiköiden päälliköt vastaavat riskienhallinnasta omilla toimialueillaan.

Tuloksen muodostumisesta ja talousarvion toteutumisesta ja mahdollisista poikkeamista raportoidaan johtokunnalle tilikauden aikana kuukausittain. Valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle tilikauden aikana sekä kaupungin tilinpäätökseen sisältyvissä toteutumisvertailuissa kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

7. Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Vesiliikelaitoksen tilikauden ylijäämä ennen varauksia oli 3.308.855,25 euroa. Johtokunta esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- vähennetään Vesiliikelaitoksen kertynyttä poistoeroa investointivarauksella toteutettujen investointien hankintamenosta tehdyn suunnitelmapoiston määrällä, yhteensä 39.321,36 euroa
- Vesiliikelaitoksen tilikauden ylijäämä 3.348.176.57 euroa siirretään liikelaitoksen taseen omaan pääomaan.

VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA, TURUN VESILIIKELAITOS

Tilivelvollinen viranhaltija: Liikelaitosjohtaja

SITOVAT TAVOITTEET						
Tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit ja arvot	Toteutumat			Tavoite	Toteuma	
	2013	2014	2015	2016	31.12.2016	
Korvaus peruspääomasta 1.000 €	4.051	4.051	4.051	4.051	4.051	
Liikelylijäämä/-alijäämä + poistot, 1.000 €	11.079	11.796	10.552	12.165	14.875	

JOHTOKUNNAN SEURATTAVA OSA						
Keskeiset talouden ja toiminnan tunnusluvut	Toteutumat			Tavoite	Toteuma	
	2013	2014	2015	2016	31.12.2016	
Toiminnan laajuus						
Liikevaihto, milj. €	41,9	41,6	40,4	42,4	42,9	
Kannattavuus						
Liikelylijäämä, milj. €	4,0	3,5	3,2	5,1	7,4	
Tehokkuus						
Liikevaihto / htv, 1.000 €	450	458	561	581	609	
Palvelutason arviointi						
Veden laatuindeksi	98,7	100	100	100	99,3	
Omaisuuksien arvonsäilyttäminen ja kilpailukyky						
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika	180	168	169	100-150	72	
Viemäriverkoston uusiutumisaika	90	116	49	<100	53	

	Toteumat			Tavoite	Toteuma	
	2013	2014	2015	2016	31.12.16	
Keskeisimmät suoritteet, joita tuotamalla /tilaamalla liikevaihto tai toimintatuotot muodostuvat						
Laskutettu vesi milj. m ³	12,1	12,0	12,0	12,0	11,8	
Laskutettu jätevesi milj. m ³	11,7	11,9	11,7	11,9	11,4	
Kakolaan johdettu jätevesi, milj. m ³	20,7	20,3	21,8	20	18,9	
Verkosto-ohitukset, m ³ /a	17.364	7.09	15.545	<10.000	176	
Laskuttamaton talousvesi m ³ /km/a	4,4 (3,9)	4,6	3,4	<3,4	3,6	
Keskeiset tuotannontekijät / liikevaihto						
Palveluiden ostot / liikevaihto, %	28	27,2	31	29	24,3	
Henkilöstökulut / liikevaihto, %	14	13,3	11,0	11,0	10,9	
Suoritteiden kokonaiskustannukset / keskeinen suorite (kk)						
Veden bruttokustannukset/myyty vesi m ³	1,82	1,79	1,63	1,69	1,65	
Jäteveden bruttokustannukset/myyty jätevesi m ³	1,70	1,67	1,79	1,74	1,58	

TURUN VESILIIKELAITOS

TULOSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU

TULOSLASKELMA	TA 2016 EUR	TP 2016 EUR	POIKKEMA EUR	POIKKEAMA (%)
LIIVEVAIHTO	42 400 200	42 917 379	517 179	-1
Valmistus omaan käyttöön	650 000	698 987	48 987	-8
Liiketoiminnan muut tuotot	10 000	11 914	1 914	-19
Materiaalit ja palvelut	-25 729 673	-23 002 317	2 727 356	11
Aineet ja tarvikkeet	-13 436 200	-12 562 098	874 102	7
Palveluiden ostot	-12 293 473	-10 440 218	1 853 254	15
Henkilöstökulut	-4 665 687	-4 702 376	-36 689	-1
Palkat ja palkkiot	-3 142 297	-3 113 640	28 657	1
Henkilösivukulut	-1 523 389	-1 588 736	-65 346	-4
Eläkekulut	-1 337 107	-1 384 768	-47 662	-4
Muut henkilösivukulut	-186 283	-203 967	-17 684	-9
Poistot ja arvonalentumiset	-7 017 500	-7 515 511	-498 011	-7
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 017 500	-7 515 511	-498 011	-7
Liiketoiminnan muut kulut	-504 075	-1 048 599	-544 524	-108
Vuokratkulut	-970 700	-952 351	18 349	2
Muut liiketoiminnan kulut	466 625	-96 248	-562 873	121
LIIEKYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	5 143 266	7 359 477	2 216 211	-43
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 050 622	-4 050 622	0	0
Korvaus peruspääomasta	-4 050 622	-4 050 622	0	0
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN VARAUKSIA	1 092 644	3 308 855	2 216 211	-203
YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	1 092 644	3 308 855	2 216 211	-203
Poistoeron, var, rahast. lis(-)/väh(+) yht.	39 000	39 321	321	-1
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 131 644	3 348 177	2 216 533	-196

TURUN VESILIIKELAITOS**RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMISVERTAILU**

	TA 2016	TP 2016	POIKKEMA
	EUR	EUR	EUR
Toiminnan rahavirta	8 110 144	10 824 366	2 714 222
Liikelymäämä (-alijäämä)	5 143 266	7 359 477	2 216 211
Poistot ja arvonalentumiset	7 017 500	7 515 511	498 011
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 050 622	-4 050 622	0
Tulorahoituksen korjauserät			0
Investointien rahavirta	-12 803 000	-12 010 089	792 911
Investointimenot	-12 803 000	-12 010 089	792 911
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot			0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-4 692 856	-1 185 723	3 507 133

TURUN VESILIIKELAITOS

INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

	TA 2016 EUR	TP 2016 EUR	POIKKEAMA EUR	POIKKEAMA (%)
Investointihankkeet	12 803 000	12 010 089	-792 911	-6
Uus- ja laajennusinvestoinnit	3 740 000	3 231 711	-508 289	-14
Aineettomat oikeudet	250 000	1 362	-248 638	-99
Vesijohtoverkosto	1 119 000	1 178 367	59 367	5
Viemäriverkosto	1 151 000	972 268	-178 732	-16
Hulevesiverkosto	1 220 000	1 079 714	-140 286	-11
Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit	8 988 000	8 725 038	-262 962	-3
Rakennukset	30 000	-3 600	-33 600	-112
Vedenkäsittely	53 000	279 903	226 903	428
Vesijohtoverkosto	2 647 000	3 007 858	360 858	14
Viemäriverkosto	3 264 000	2 618 926	-645 074	-20
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	55 000	77 066	22 066	40
Hulevesiverkosto	2 939 000	2 744 886	-194 114	-7
Muut pysyvien vastaavien hankinnat	75 000	53 339	-21 661	-29
Koneet ja kalusto	75 000	53 339	-21 661	-29

VESILIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimitusjohtaja Irina Nordman

<p>Tilivelvollisen viranhaltijan arvio talousarvion toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta</p>
<p>Keskeiset toimintaympäristön muutostekijät</p> <p>Kv päätti hulevesivastuiden muutoksesta 30.5.2016 ja Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä 20.6.2016. Liiketoimintakaupan valmistelu leimasi loppuvuoden toimintaa. Rakentaminen kiihtyi selvästi edellisvuodesta.</p>
<p>Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden olennaiset poikkeamat</p> <p>Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat suunnitelmien mukaisesti. Vesijohto- ja viemäriverkostoa saneerattiin ennätysmäärä. Päätuotteiden myynti jäi tavoitteista. Liikevaihto toteutui kuitenkin hieman suunniteltua paremmin, koska rakentamisen kiihtymisen ansiosta liittymismaksu- ja asennustulot lisääntyivät. Toimintakate toteutui selvästi paremmin, koska em. syiden lisäksi saavutettiin myös kustannuksissa säästöjä.</p> <p>Henkilöstömäärä jäi suunniteltua alhaisemmaksi, vaikka henkilöstöä myös rekrytoitiin.</p> <p>Investointimenot jäivät suunniteltua alhaisemmaksi noin 0,8 milj. euroa. Syynä oli, että osa hankkeista siirtyi vuodelle 2017 osittain tai kokonaan tai peruuntui.</p>

Lauseke	Toimenpideselvitys
Lauta- ja johtokunnat eivät saa käyttää tilakustannuksista mahdollisesti säästyviä määrärahoja muiden toimintamenojen kattamiseen ellei valtuusto erikseen tee kohdentamista koskevaa päätöstä. (Kh)	Vesiliikelaitoksella omat tilat. Tilakustannukset vaihtelevat vuosittain ko. vuonna tehtyjen hoito- ja kunnossapitotöiden mukaisesti.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

1.000 €	TP 2014	TP 2015	Tavoite 2016	Toteutunut 31.12.2016
Vesiliikelaitoksen johtokunta				
Korvaus peruspääomasta	4.051	4.051	4.051	4.051
Liikelyljäämä/-alijäämä + poistot	10.796	10.552	11.666	14.875

Vesiliikelaitos

Käyttötalousosa (1.000 €)	TOT 2015	TA 2016	TA 2016	TA 2016	TOT 2016	Poikkeama TOT/TA	Poikkeama-% TOT/TA
				yhteensä			
Vesiliikelaitos							
Toimintatulot yhteensä	40 409	42 410		42 410	42 929	519	1 %
Valmistus omaan	698	650		650	699	49	8 %
Toimintameno yhteensä	30 555	31 395	-496	30 899	28 753	-2 146	-7 %
Toimintakate	10 552	11 665	496	12 161	14 875	2 714	12 %

Investointiosa (1.000 €)							
Vesiliikelaitos							
Investointikulut	10 657	12 803		12 803	12 010	-793	-6 %
Valtionosuudet ja muut	40				0	0	
Pysyvien vastaavien	2				0	0	
NETTO	-10 615	-12 803		-12 803	-12 010	793	6 %

TOIMIALAN HTV, Kv

Henkilötyövuodet (htv)	TP 2014	TP 2015	Tavoite 2016	Toteutunut 31.12.2016
Vesilaitos	92	72,9	74	70,5

TILOJEN JA ALUEIDEN KÄYTTÖ, Kh

Toimilan käytössä olevat	TP 2014	TP 2015	Tavoite 2016	Toteutunut 31.12.2016
Tilat (m ²)	37 174		37 174	37 174
Alueet (ha)	195,3		195,3	195,3

Lisätietoja: Vesiliikelaitoksen tilat ovat laitoksen taseessa. Tiloissa on mukana monikerroksisia vesihuoltorakenteita ja rakennuksia, joten kerrosala ei anna oikeaa kuvaa hyödynnettävissä olevista tiloista Mahdollisen yhtiöittämisen yhteydessä arvioitava uudelleen

STRATEGISET TAVOITTEET, Kv

Strategisiin ohjelmiin sisältyvien linjausten ja alatavoitteiden selitykset löytyvät Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisasiaporttien osuuden jälkeen.

Vesiliikelaitos

Toimialojen yhteiset asuntotuotannon tavoitteet	Strateginen linjaus: 3.3.5 Muut toteutettavat linjaukset: -			
	TP 2014	TP 2015	Tavoite 2016	Toteutunut 31.12.2106
Liittymävalmius TVT, TYS, Vaso luovutettaville tonteille	-		toteutuu	toteutunut
Tavoitteen kuvaus: Vuoden aikana 3 rakennettavaa kohde, jolla ollut välitön liittymävalmius.				
Selvitys poikkeamalle:				

STRATEGISET TAVOITTEET, Kh

Kehittämishanke, projekti tai toimenpide Hulevesien hallinta	Strateginen linjaus 3.3.6 Muut toteutettavat linjaukset: -			
	TP 2014	TP 2015	Tavoite 2016	Toteutunut 31.12.2106
Sekaviemärin pituus	51,8	50,7	vähenee	49,4
Tavoitteen kuvaus: Erillisviemäröintiä lisäämällä vähennetään laimeiden ja puhdistamon toimintaa haittaavien vesien johtamista Kakolanmäen puhdistamolle. Samalla pumppaukseen tarvittavat energiankulutukset vähenee. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää riittäviä investointivaltuuksia Vesiliikelaitokselle ja Kiinteistötoimelle.				
Selvitys poikkeamalle:				

TUNNUSLUVUT, Kh

Tiedoksi annettavat tunnusluvut

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016
Tuottavuus ja taloudellisuus				
Liikelyijäämä	4,0	3,5	3,2	7,6
Liikevaihto /htv 1.000 €	450	458	561	609
Omaisuuksien arvonsäilyttäminen				
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika (vuosia)	180	168	169	72
Viemäriverkoston uusiutumisaika (vuosia)	91	116	49	53
Veden vertailuhinta Turku / suuret laitokset (VVY:n tilasto)	5,56 /5,09	5,56/5,09 lähestynyt	5,56 /5,42 lähestynyt	5,61 / 5,34 loittoni
Vesihuollon käyttömaksujen seudullinen sijoittuminen	halvin	halvin	halvin	halvin

Strategiset maankäytön hankkeet

STRATEGISET MAANKÄYTÖN HANKKEET, KH

TOIMIALOJEN YHTEINEN

Käynnissä olevat strategisen maankäytön hankkeet:

Hankekokonaisuus 1

Keskustan kehittäminen - pohjaa keskustan elinvoiman kehitykselle

Fortuna -kortteli	Strateginen linjaus: 3.3.2	Muut linjaukset: 3.1.5, 3.3.8	Keskustan elinvoimaisuutta lisätään. Kaupunkilaisten yhteisiä kaupunkitiloja sekä kävelyn alueita parannetaan kehittämällä kortteliä luovaa taloutta, kauppaa ja matkailua palvelevaksi alueeksi. Ratkaistaan rakennusten suojelun ja täydennysrakentamisen pääperiaatteet	
			TAM 2016	TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava on valmis			
KITO	Korttelin sisäosien piharakenteiden suunnittelu	-0,05	Suunnittelu	-0,001
Vesiliikelaitos				

Kauppatori	Strateginen linjaus: 3.3.2	Muut linjaukset: 3.3.7	Keskustan asemaa ja elinvoimaisuutta vahvistetaan kehittämällä keskustaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisenä olohuoneena. Kaupan kehittymistä tuetaan keskustan elinvoimaa tukevalla tavalla. Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Kauppatorin miljöö kohotetaan arvoiseensa asuun. Tavoitteena on mm. parantaa rakenteiden, rakennusten ja valaistuksen laatua ja ulkonäköä ja järjestää toimintoja siten, että saavutetaan hyvin toimiva ja kaunis kauppatori. Pysäköinti on tarkoitettu toteuttaa maan alle. Kauppiaskadun muuttaminen kävelypainotteiseksi alueeksi ja Yliopistonkadun muuttaminen kävelyalueeksi myös Kauppatorin kohdalla parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa.	
			TAM 2016	TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Katu-, liikenne ja miljöö-suunnitelmat valmiita		Katu-, liikenne ja miljöö-suunnitelmat valmiita	
KITO	Rakennussuunnittelu ja toteutus	-3,0	Rakennussuunnittelun tarjouspyyntö valmistelussa	-0,22
Vesiliikelaitos	Mahdollisista verkoston siirroista vastaa hankkeen toteuttaja			

Fabriikin alue (VR konepaja)	Strateginen linjaus: 3.3.2	Muut linjaukset: 3.1.5, 3.3.1, 3.3.4	Kaupunkikeskustan ja kulttuurielämän laajentumisalue. Entisestä VR:n konepajarakennuksesta on kehkeytnyt merkittävä myös matkailua palveleva tapahtumapaikka (3.1.5) ja yli 400 media-alan työpaikan keskittymä. Luovan talouden ja kulttuurin keskus Logomossa yhdistyy uuden ja vanhan rakennuskannan harmoninen yhteensovittaminen (3.3.8). Logomon viereen toteutetaan uusi kerrostaloalue, Fabriikki, joka tarjoaa vetovoimaista keskusta-asumista noin 1300 asukkaalle (3.3.4). Yrjänänaukion arvokas puutalo-ympäristö rauhoittuu kun läpiajoliikenne vähenee Köydenpuojankaaren toteuttamisen myötä. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat toteutuessaan merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta (3.3.7).	
			TAM 2016	TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	-			
KITO	Köydenpuojankaaren itäosan ja Vaunukadun infran toteutus valmis	-1,85	Köydenpuojankaaren itäosan ja Vaunukadun infran toteutus viimeistelyvaiheessa	-2,06
Vesiliikelaitos	Infran toteutus	-0,57	Infran toteutus	-0,53

Strategiset maankäytön hankkeet

Logomon silta ja parkki	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.1, 3.3.7	Ratapihan ylittävä kävelysilta parantaa Logomon luovan talouden keskuksen ja uuden Fabriikki-asuinalueen kytkentää kaupungin keskustaan ja mahdollistaa sujuvat yhteydet mm. keskustan hotelli- ja ravintolapalveluihin. Silta mahdollistaa myös pääsyn asemalaitureille, joka edistää matkojen yhdistämisketjuja. Ratapihankadun varren pysäköintitalon toteuttaminen palvelee sekä Logomoa että päärautatieaseman liityntäpysäköintiä. Pysäköintilaitos palvelee tulevaisuudessa myös Matkakeskusta.	
	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava valmis, liit- tyvä katu-, liikenne- ja mil- jöosuunnittelu		Asemakaava valmis, Bra- henportin liittymä Ratapihan- kadulle suunniteltu	
KITO	Sillan rakentaminen alkaa	-2,2	Sillan suunnittelu	-0,32
Vesiliikelaitos				

Linnanfältti	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.3, 3.3.5, 3.3.10	Linnanfältin alueen toteutuksen pääteemoja ovat kokeellinen puurakentaminen, kaupunki- rakennetta eheyttävä (3.3.4) ympäristöönsä sopeutuva täydennysrakentaminen, visuaali- nen ja toiminnallinen kaupunkikeskustamaisuus, asumisen uudet muodot (3.3.5), hank- keen eri toimijoiden yhteistoiminta kehittämistyössä (3.3.3) sekä vahvan omaleimaisen imagon ja identiteetin luominen alueelle arkkitehtonisesti modernin yleisilmeen ja ympä- ristötaiteen avulla (3.3.10). Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja ole- massa olevan rakennuskannan antamia lähtökohia (2.3.7, 3.3.8).	
	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO				
KITO	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 2,5	Pilaantuneiden maiden puh- distusta	-0,01
Vesiliikelaitos	Infran toteutus	-0,06	Infran tot. siirtyy vuodelle 2017	0,00

Turku Energian tontti	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8	Turku Energian kortteli on jatkumo Linnankadun varren muille kehittämishankkeille – Harppuunakortteli ja Linnanfältti ja siten toteuttaa strategista tavoitetta luoda pohjaa kas- vulle kehittämällä kaupunkia suurina kokonaisuuksina (3.3.1). Selvitetään säilyvän raken- nuskannan uusia innovatiivisia käyttötarkoituksia ja mahdollisuuksia rakentaa alueelle uu- sia asuinrakennuksia. Aluetta kehitetään yhdessä Turku Energian ja TVT Asunnot Oy:n kanssa tavoitteena korttelin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kohtuuhintainen kes- kusta-asuminen merellisessä ympäristössä (3.3.9)	
	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaluonnos suunnittelukilpailun pohjalta		Asemakaavaluonnos hyväk- sytty	
KITO				
Vesiliikelaitos				

Strategiset maankäytön hankkeet

Ruusukortteli (TVT)	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.5, 3.3.10	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Ruusukorttelin asemakaavassa selvitetään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tavoitteena lisätä kohtuuhintaista keskusta-asumista monipuolisten palveluiden äärellä (3.3.4, 3.3.5). Sujuvan arjen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi alueelle tavoitellaan myös palveluja eri-ikäisille (3.3.10).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO	Asemakaava KV		Asemakaavaehdotuksen valmistelu, hakijan lisäselvitykset, infran suunnittelu viimeistelyvaiheessa		
KITO					
Vesiliikelaitos					

Kakola	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.4, 3.3.8	Vetovoimainen jokirantaan tukeutuva keskustan täydennysrakentamisalue noin 1200 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista (3.3.8). Entinen vankila-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa, puistoinen mäki-alue lisää ympäröivien kaupunginosien viihtyisyyttä ja on läntisen keskustan oma keidas. Toteutuessaan funikulaari yhdessä förin kanssa parantaa alueen saavutettavuutta ja palvelee myös matkailua (3.1.5).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO					
KITO	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutusta ja suunnittelua	-0,02	
Vesiliikelaitos	Infra valmis				

Telakkaranta	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.9	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.7, 3.3.8	Rakenteilla oleva vetovoimainen merellinen keskustan täydennysrakentamisalue noin 900 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista (3.3.8). Entinen telakka-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa; jokirantaan toteutettava arki- ja työmatkaliikennettävä palveleva jalankulku- ja pyöräilyreitti edistää terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa (3.3.7).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO					
KITO	Infran toteutus	-0,3	Infran toteutus	-0,28	
Vesiliikelaitos	Infra valmis				

Uusi siirtolapuutarha	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i>	Kaupunginvaltuustossa hyväksytyn uudistamisohjelma 1:n mukainen hanke. Selvitetään mahdollinen Kupittaan siirtolapuutarhan korvaava paikka ja luodaan edellytykset sen toteuttamiselle		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO					
KITO	Uusi siirtolapuutarha, suunnitelma ja päätös (KITO:U1)				

Strategiset maankäytön hankkeet

Vesiliikelaitos				
------------------------	--	--	--	--

Hankekokonaisuus 2

Kampus tiedepuisto

TYKS U2	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.1, 3.3.3, 3.3.7	Alueen kehittämisessä tavoitellaan saumattomasti yhdessä toimivaa sairaanhoidon, opetuksen ja tutkimuksen kokonaisuutta, jossa seinät eivät ole tehokkaan toiminnan esteenä. Asemakaavanmuutoksella turvataan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin, TYKS:n ja Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ajankohtainen merkittävä kehitysvaihe sekä sairaalan pitkän tähtäyksen asema ottaen huomioon sairaala-alueen kulttuurihistoriallinen arvo. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin (TYKS) sairaala-alueet Kiinamyllynmäellä ja Savitehtaankadun varrella yhdistetään rautatien ja Helsinginkadun valtatie päälle rakennettavalla kannella. Kannelle on suunniteltu rakennettavan nykyisen U-sairaalan korvaavat tilat. Lääketieteellisen tiedekunnan, Medisiinan, laajennus on monialainen yhteishanke, synergiarakennus, joka rakentuu sairaalatielojen viereen Karjaan radan varrelle. Kupittaan vanhan aseman tontilla suojellaan rakennuksia ja osoitetaan lisää uudisrakentamista näkyvällä paikalla. Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia (2.3.7, 3.3.8). Helsingin valtatie muutetaan kaduksi Suntuontieltä Kalevanramppiin. Joukkoliikenteen runkolinjojen kehittäminen ja liikenteen toimivuuden turvaaminen edistää seudullisesti merkittävän sairaalan ja opintajon saavutettavuutta.		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO	Asemakaava on valmis		Asemakaava on valmis		
KITO	Infran suunnittelu	-0,01	Infran suunnittelu	-0,02	
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,01	Infran suunnittelu	-0,01	

Palloiluhalli	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5	Palloiluhallin ja pysäköintitilojen toteuttamiseksi on valmisteltu asemakaava, joka mahdollistaa hallin toteuttamisen osoitteessa Lemminkäisenkatu 32 a olevalle tontille. Tavoitteena on, että vuokrahankeena toteutettava palloiluhalli on valmis vuonna 2017. Palloiluhalli toteuttaminen tukee myös Turun kehittämistä matkailu- ja tapahtumakaupunkina (3.1.5).		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO	Asemakaava on valmis		Asemakaava on valmis		
KITO					
Vesiliikelaitos					

Helsinginkatu III/ Itäharjun liittymä	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.3	Itäharjun maankäytön kehittämisen tukemiseksi Helsingin maantie suunnitellaan muutettavaksi kaduksi välillä Kalevanramppi-Jaaninsilta. Hanke toteuttaa myös Valtatie 1:n TEN-tieverkon E18 statuksen poistamista Ohikulkutien ja Turun keskustan välillä. Tien muuttaminen kaduksi mahdollistaa kaupungin sisääntuloväylän muuttamisen kaupunkimaisemmaksi bulevardiksi ja tasoliittymän toteuttamisen, joka parantaa Itäharjun alueen saavutettavuutta.		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO	Asemakaava KV		Asemakaava hyväksytty KV ja voimassa		
KITO					
Vesiliikelaitos					

Strategiset maankäytön hankkeet

Pääskyvuorenrinne	Strateginen linjaus: 3.3.5	Muut linjaukset: 3.3.1, 3.3.4	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu			0,15	Asemakaavaehdotus nähtävillä ja lausunnoilla. Infran suunnittelu aloitettu Jaani-nojan ylittävältä sillasta ja kadusta	
KITO	Infran suunnittelu			-0,15	Infran suunnittelu	
Vesiliikelaitos						

Hankekokonaisuus 3

Linnakaupunki – merellinen kaupunkikeskusta

Kirstinpuisto	Strateginen linjaus: 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava- luonnos				Selvitykset ja asemakaava- luonnoksen valmistelu päätök- sentekoon	
KITO						
Vesiliikelaitos						

Herttuankulma	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.9	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava KV Infran esisuunnittelu			0,015	Asemakaavaehdotuksen val- mistelu. infran esisuunnittelu käynnissä	
KITO	Infran suunnittelu Maankäyttösopimus			-0,015	Infran-suunnittelu	
Vesiliikelaitos						

Strategiset maankäytön hankkeet

Vaasanpuisto	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.4, 3.3.7, 3.3.9	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta kaupungin omistuksessa olevalle entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle (3.1.1). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4, 3.3.5) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta (3.3.9).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO	Asemakaavaluonnos		Siirretty eteenpäin vuoden 2017 sopimuksessa		
KITO			Selvitykset		
Vesiliikelaitos					

Harppuunakortteli	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.4, 3.3.7, 3.3.9	Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta kaupungin omistuksessa olevalle entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle (3.1.1). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4, 3.3.5) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7) historiallisesti arvokkaassa Turun linnan ympäristössä (2.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin vetovoimaisuutta (3.3.9).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO					
KITO			Infran suunnittelu	-0,001	
Vesiliikelaitos					

Hankekokonaisuus 4

Skanssi – älykäs ja kestävä kaupunginosa

Skanssin Vallikatu	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5). Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Skanssin Vallikadun kaava-alueelle toteutetaan asuntoja noin 600 asukkaalle. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6).		
			TAM 2016		TOT 31.12.2016
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	
YTO			Skanssinkadun suunnitelmamuutos Trestonin tarpeisiin tehty (tarve tullut esiin 2016)		
KITO	Hulevesiratkaisun ja Skanssinkadun toteutus	-0,49	Skanssinkadun toteutus käynnissä	-0,01	
Vesiliikelaitos	Infran toteutus	-0,2	Infran toteutus	-0,005	

Strategiset maankäytön hankkeet

Itäskanssi	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Tontinluovutuskilpailu (pohjoisosa) Asemakaavaehdotus				Tontinluovutuskilpailu ei tuottanut toivottua tulosta, kaavaehdotuksen valmistelu siirtynyt. Kadun ja viheralueen yleissuunnitelma	
KITO	Tontinluovutuskilpailu (pohjoisosa) Infran suunnittelu		-0,1		Infran esisuunnittelu	-0,005
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu		-0,05		Infran suunnittelu	-0,008

Hankekokonaisuus 5

LogiCity – pohjaa kasvulle

Maa-ainespuisto	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava KV				Asemakaava KV, Vajjeri- ja Kettinkikadun suunnittelu käynnissä	
KITO	Infran toteutus: Kettinkikatu ja Vajjerikadun eteläosa valmiit		-0,5		Kettinkikadun toteutus käynnissä	-0,03
Vesiliikelaitos	Infran toteutus		-0,5		Infran toteutus	-0,01

Mustasuo	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava KV Infran suunnittelu osalle aluetta		+0,05		Asemakaavaehdotuksen valmistelu päätöksentekoon (>mks) Infran suunnittelun aloittaminen kaavaehdotuksen jälkeen	
KITO	Maankäyttösopimus Infran suunnittelu		-0,05		Infran suunnittelu	
Vesiliikelaitos						

Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5) tarvittavine palveluineen, erityisesti päiväkotia ja kouluja. Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Itä-Skanssin kaava-alueelle tavoitellaan noin 2200 asukkaan väestöpohjaa. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6). Alueen hulevesiratkaisut, liikuntapaikat (2.3.) ja viheralueiden suunnittelu ovat oleellinen osa alueen kaavoitusta.

Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Maa-ainespuiston asemakaava-alueella tavoitteena on ensisijaisesti laajan ylijäämämassojen sijoituspaikan sekä muiden maa-ainesten käsittelyä ja varastointia mahdollistavan alueen sijoittaminen Saramäkeen. Tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskorttelien toimintaa. Kaavan valmistelun yhteydessä selvitetään mikäli Toijalan radan yhteyteen voidaan sijoittaa vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä järjestelyratapiha. Ajanmukaistamalla alueella olevien teollisuuskorttelien asemakaavat luodaan edellytykset kysyntää vastaavalle kaupungin omistuksessa olevalle elinkeinotonttitarjonnalle.

Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Mustasuon asemakaava-alueella tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskorttelien toimintaa. Kaavan valmistelun yhteydessä selvitetään mikäli Toijalan radan yhteyteen voidaan sijoittaa vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvä järjestelyratapiha. Mustasuon kaava-alueen toteuttaminen lisää kaupungin omistuksessa olevaa elinkeinotonttitarjontaa.

Strategiset maankäytön hankkeet

Hankekokonaisuus 6

Halistenväylä

Koroistenkaari	Linjauksen tunnus 3.3.7	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaava KV Infran esisuunnittelu			0,05	Asemakaavan hyväksyminen KV ja kaava voimassa, infran toteutussuunnittelun tarjouspyyntö valmistelussa	
KITO	Maankäyttösojimus Infran suunnittelu			-0,05	Infran suunnittelu	-0,002
Vesiliikelaitos						

Koroinen	Linjauksen tunnus 3.3.7	Muut tot.linjaukset 3.3.4, 3.3.5	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus Infran esisuunnittelu				Selvitykset, kaavaluonnoksen valmistelu	
KITO	Infran suunnittelu			-0,05	Infran suunnittelu	
Vesiliikelaitos						

Käynnistyvät strategisen maankäytön hankkeet:

Hankekokonaisuus 1

Keskustan kehittäminen

Eerikinkatu 32 – 34 /Vanha vedenjakelu	Linjauksen tunnus 3.3.2	Muut linjaukset 2.3.7, 3.3.3, 3.3.4	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Kumppanin valinta, kehittämissuunnitelma				Ohjelmoidaan käynnistettäväksi vuonna 2018	
KITO	Kumppanin valinta, kehittämissuunnitelma				Ohjelmoidaan käynnistettäväksi vuonna 2017	

Strategiset maankäytön hankkeet

Vesiliikelaitos					
Herrainkulma/ Marina-Linnank24	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4, 3.3.5	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan- kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painotta- malla kasvua keskustaan.		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide		milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaluonnos			Asemakaavaluonnoksen hy- väksyminen	
KITO					
Vesiliikelaitos					

Hämeenkatu/ Vähä-Hämeen- katu; Aura-Tavast, työterveystalo ym					
Hämeenkatu/ Vähä-Hämeen- katu; Aura-Tavast, työterveystalo ym	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työ- paikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan- kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painotta- malla kasvua keskustaan.		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide		milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaluonnos			Asemakaavaluonnoksen val- mistelu	
KITO					
Vesiliikelaitos					

Matkakeskus					
Matkakeskus	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.1.3	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.7	Tavoitteena on vahvistaa Turun asemaa logistisena solmukohtana, missä kaikki liikenne- muodot yhdistyvät toisiinsa katkeamatta (3.1.3). Selvitetään hankkeen palvelukonsepti – eri käyttötarkoitukset ja rakentamisen määrä. Toteuttaa kestävän liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä (3.3.7)		
	TAM 2016		TOT 31.12.2016		
	Toimenpide		milj. €	Toimenpide	milj. €
KONHA	Kehittämissuunnitelma ja hankkeen käynnistäminen (Kh)				
YTO	Kehittämissuunnitelman valmisteluun osallistuminen			Kehittämissuunnitelman val- misteluun osallistuminen	
KITO	Kehittämissuunnitelma				
Vesiliikelaitos					

Strategiset maankäytön hankkeet

Österblad	Linjauksen tunnus 3.3.2	Muut linjaukset 2.3.7, 3.3.4	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaaluonnos			Kaavan laatimissopimus valmisteltu		
KITO						
Vesiliikelaitos						

Hankekokonaisuus 2

Kampus tiedepuisto

Kupittaaan kampuskortteli	Linjauksen tunnus 3.3.1	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Kumppanin valinta ja sopimus			Kumppanuussopimus valmis		
KITO	Kumppanin valinta ja sopimus			Kumppanuussopimus KH		
Vesiliikelaitos						

Itäharjun aloituskortteli	Linjauksen tunnus 3.3.1	Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
			Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
KONHA	Kehittämissuunnitelma ja käynnistämispäätös KH					
YTO	Kehittämissuunnitelma, kumppanuussopimus			Kehittämissuunnitelman valmistelu osana EU-hanketta Baltic Urban Lab		
KITO						
Vesiliikelaitos						

Strategiset maankäytön hankkeet

Hankekokonaisuus 3

Skanssi – älykäs ja kestävä kaupunginosa

Skanssin keskuspuisto	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.3, 3.3.4, 3.3.6	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5). Alueen sivuise suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.8).	
	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus		Kaavotus käynnistetty	
KITO				
Vesiliikelaitos				

Hankekokonaisuus 4

Blue Industry Park

	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.1	<i>Muut tot.linjaukset</i>	Tavoitteena suunnitella Pernoon meri- ja metalliteollisuuteen keskittyvää tuotannollista kohdetta. Aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeesta ja muiden ohella tukee Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää. Alueen kehittämistä koordinoidaan kehittämissuunnitelman pohjalta.	
	TAM 2016		TOT 31.12.2016	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €
KONHA	Kehittämissuunnitelma			
YTO				
KITO				
Vesiliikelaitos				

TURUN VESILIIKELAITOS

INVESTOINTIOHJELMA 2016

	TA 2016 EUR	TP 2016 EUR
Investointihankkeet	12 803 000	12 010 089
Uus- ja laajennusinvestoinnit	3 740 000	3 231 711
Aineettomat oikeudet	250 000	1 362
Vesijohtoverkosto	1 119 000	1 178 367
Viemäriverkosto	1 151 000	972 268
Hulevesiverkosto	1 220 000	1 079 714
Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit	8 988 000	8 725 038
Rakennukset	30 000	-3 600
Vedenkäsittely	53 000	279 903
Vesijohtoverkosto	2 647 000	3 007 858
Viemäriverkosto	3 264 000	2 618 926
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	55 000	77 066
Hulevesiverkosto	2 939 000	2 744 886
Muut pysyvien vastaavien hankinnat	75 000	53 339
Koneet ja kalusto	75 000	53 339

TURUN VESILIIKELAITOS

TULOSLASKELMA 1.1.2016 - 31.12.2016

	2016	2015
	EUR	EUR
Liikevaihto	42 917 379,00	40 397 686,48
Valmistus omaan käyttöön	698 986,78	698 097,67
Liiketoiminnan muut tuotot	11 914,34	10 996,20
Materiaalit ja palvelut	-23 002 316,65	-25 240 090,66
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 562 098,41	-12 664 454,66
Ostot tilikauden aikana	-12 562 098,41	-12 664 454,66
Palveluiden ostot	-10 440 218,24	-12 575 636,00
Henkilöstökulut	-4 702 375,83	-4 425 811,66
Palkat ja palkkiot	-3 113 640,30	-2 932 029,70
Henkilösivukulut	-1 588 735,53	-1 493 781,96
Eläkekulut	-1 384 768,25	-1 324 046,62
Muut henkilösivukulut	-203 967,28	-169 735,34
Poistot ja arvonalentumiset	-7 515 511,25	-7 334 287,67
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 515 511,25	-7 334 287,67
Liiketoiminnan muut kulut	-1 048 599,22	-888 964,40
Vuokratulot	-952 350,86	-831 741,47
Muut liiketoiminnan kulut	-96 248,36	-57 222,93
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 359 477,17	3 217 625,96
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 050 621,96	-4 050 637,21
Korvaus peruspääomasta	-4 050 621,96	-4 050 621,96
Muut rahoituskulut		-15,25
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	3 308 855,21	-833 011,25
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	3 308 855,21	-833 011,25
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	39 321,36	39 321,36
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 348 176,57	-793 689,89

Tuloslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Sijoitetun pääoman tuotto, %	5,2	2,3
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	5,2	2,3
Voitto, %	7,7	-2,1

TURUN VESILIIKELAITOS

RAHOITUSLASKELMA 1.1.2016 - 31.12.2016

	2016	2015
	EUR	EUR
Toiminnan rahavirta	10 874 366,46	6 499 276,42
Liikelylimäämä (-alijäämä)	7 359 477,17	3 217 625,96
Poistot ja arvonalentumiset	7 515 511,25	7 334 287,67
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 050 621,96	-4 050 637,21
Tulorahoituksen korjauserät	50 000,00	-2 000,00
Investointien rahavirta	-12 010 088,55	-10 615 151,26
Investointimenot	-12 010 088,55	-10 657 151,26
Rahoitusosuudet investointimenoihin		40 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		2 000,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 135 722,09	-4 115 874,84
Rahoituksen rahavirta		
Muut maksuvalmiuden muutokset	1 135 722,09	4 115 874,84
Vaihto-omaisuuden muutos	-407 379,52	
Saamisten muutokset kunnalta / kuntayhtymältä	932 596,67	2 457 215,29
Saamisten muutokset muilta	251 402,44	923 383,91
Korottomien velkojen muutos kunnalta / kuntayhtymältä	0,00	-381 899,93
Korottomien velkojen muutos muilta	359 102,50	1 117 175,57
Rahoituksen rahavirta	1 135 722,09	4 115 874,84
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-20 238 442,93	-19 812 150,05
Investointien tulorahoitus, %	90,1	61,2
Quick ratio	2,3	2,7
Current ratio	2,4	2,7

TURUN VESILIIKELAITOS

TASE 31.12.2016

	2016 EUR	2015 EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	147 758 409,27	143 263 831,97
Aineettomat hyödykkeet	0,00	112 827,11
Aineettomat oikeudet	0,00	3 140,00
Ennakkomaksut	0,00	109 687,11
Aineelliset hyödykkeet	133 157 551,34	128 550 146,93
Maa- ja vesialueet		
Rakennukset	1 367 369,81	1 446 249,71
Kiinteät rakenteet ja laitteet	122 583 400,48	115 686 031,00
Koneet ja kalusto	254 250,48	215 839,95
Muut aineelliset hyödykkeet	6 661,42	6 661,42
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	8 945 869,15	11 195 364,85
Sijoitukset	14 600 857,93	14 600 857,93
Osakkeet ja osuudet	14 600 857,93	14 600 857,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT	15 031 630,01	15 808 249,60
Vaihto-omaisuus	407 379,52	
Aineet ja tarvikkeet	407 379,52	
Saamiset	14 624 250,49	15 808 249,60
Lyhytaikaiset saamiset	14 624 250,49	15 808 249,60
Myyntisaamiset	8 922 535,07	10 068 950,44
Lainasaamiset		
Saamiset kunnalta	4 231 560,17	5 164 156,84
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	1 470 155,25	575 142,32
Rahat ja pankkisaamiset		0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	162 790 039,28	159 072 081,57
OMA PÄÄOMA	143 252 622,49	139 904 445,92
Peruspääoma	110 013 150,55	110 013 150,55
Arvonkorkotusrahasto		
Muut omat rahastot		
Edellisen tilikausien ylijäämä (alijäämä)	29 891 295,37	30 684 985,26
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 348 176,57	-793 689,89
POISTOERO JA VAPAAHETOISET VARAUKSET	888 544,77	927 866,13
Poistoero	888 544,77	927 866,13
PAKOLLISET VARAUKSET	50 000,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	50 000,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA	18 598 872,02	18 239 769,52
Pitkäaikainen	12 295 698,01	12 295 698,01
Korottomat velat kunnalta	8 901,78	8 901,78
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 286 796,23	12 286 796,23
Siirtovelat		
Lyhytaikainen	6 303 174,01	5 944 071,51
Ostovelat	5 415 142,33	3 592 649,38
Korottomat velat kunnalta	0,00	1 311 800,28
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	148 777,10	119 029,23
Siirtovelat	739 254,58	920 592,62
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	162 790 039,28	159 072 081,57
Taseen liitetiedot	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	88,5	88,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	43,3	45,1
Kertynyt yli-/alijäämä (1.000 €)	33 239	29 891
Lainakanta 31.12. (1.000 €)	9	9

Turun Vesiliikelaitos 2016

	VESILAITOS €	VESI €	JÄTEVESI €	HULEVESI
Liikevaihto	42 917 379	21 382 912	20 908 778	625 690
Valmistus omaan käyttöön	698 987	445 004	129 871	124 112
Liiketoiminnan muut tuotot	11 914	5 957	5 957	
Materiaalit ja palvelut	23 002 317	13 070 996	9 884 615	46 706
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	12 562 098	12 134 604	390 745	
Ostot tilikauden aikana	12 562 098	12 171 353	390 745	
Palveluiden ostot	10 440 219	899 643	9 493 870	46 706
Henkilöstökulut	4 702 376	3 005 958	1 446 125	250 293
Palkat ja palkkiot	3 113 641	2 078 992	837 528	197 121
Henkilösivukulut	1 588 736	926 966	608 597	53 172
Eläkekulut	1 384 769	789 696	561 726	33 347
Muut henkilösivukulut	203 967	137 271	46 871	19 825
Poistot ja arvonalentumiset	7 515 511	2 746 239	3 734 026	1 035 246
Suunnitelman mukaiset poistot	7 515 511	2 746 239	3 734 026	1 035 246
Liiketoiminnan muut kulut	1 048 599	683 263	370 879	-5 543
Vuokratulot	952 351	629 335	323 016	
Muut liiketoiminnan kulut	96 248	53 927	47 864	-5 543
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 359 477	2 327 417	5 608 960	-576 900
Rahoitustuotot ja -kulut	4 050 622	1 458 224	1 855 704	736 694
Korvaus peruspääomasta	4 050 622	1 458 224	1 855 704	736 694
Muut rahoituskulut	0	0	0	
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	3 308 855	869 193	3 753 256	-1 313 594
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	3 308 855	869 193	3 753 256	-1 313 594
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	39 322	11 332	22 775	5 215
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 348 177	880 525	3 776 031	-1 308 379

Tilinpäätös 2016
Vesiliikelaitoksen tilinpäätös

VESILIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Turussa 6. päivänä maaliskuuta 2017

Kaupunginhallitus

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

_____
Aleksi Randell
Kaupunginjohtaja
